

MLA- DOST. DOBRO

@MLA-DOST.DOBRO / BR. 12 / OŽUJAK 2023.

W-MARCH

Čuvarice vremena ●

Equal means equal ●

Mla.dost-dobro scanner ●

Tri skice životnih i pjesničkih uzora ●

Together we rise ●

Do you hear? ●

SADRŽAJ

Čuvarice vremena | 4-8

Movie corner | Aysenur Kursun 9

Equal means equal | Aysenur
Kursun 10-12

mla.dost-dobro scanner | 13

Tri skice životnih i pjesničkih uzora
/ Kristina Špiranec 14-15

Together we rise | 16-17

Do you hear? | Doga Rojda
Koldas 18

 @mladostdobro_magazine

Editor: Aysenur Kursun

Designers: Marija Gebert,
Aysenur Kursun

Writers and special thanks to: Kristina Špiranec, Neda Novosel, Ivana Kuhar, Martina Piškor, Ana Zbiljski, Đurđica Vitković, Martina Hukavec Vlašić, Gulsum Akuzum, Gizem Avci, Doga Rojda Koldas, Evin Aslan, Pernur Bayramoglu, Paula Nimbriotis Manzur

**MREŽA
UDRUGA
ZAGOR**

 **EUROPSKE
SNAGE
SOLIDARNOSTI**
ZAJEDNO SNAŽNIJI.

 **AGENCIJA ZA
MOBILNOST I
PROGRAME EU**

This magazine reflects the views only of the authors, and the Organization and Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

CENTARZAMLADKZZ

W-MARCH

March is here, and with it comes a special issue of our publication dedicated to celebrating women's power and achievements. As we reflect on the progress made by women over the years, it's important to remember the struggles that they have faced and the obstacles that they have overcome.

In this issue, all of the articles are written by women authors. Their unique perspectives and insights make for a compelling and thought-provoking read, and we're excited to share their work with you.

As we celebrate International Women's Day on March 8th, we encourage you to take a moment to reflect on the power of women and the impact that they have had on our world. We also encourage you to support the women in your life and to continue the fight for gender equality.

Pages of March in Street give me hope for our future! You can see March photos from different countries. We hope that you enjoy this special issue and that it inspires you to continue to celebrate the power of women.

©Autor: Aysenur Kursun
©Dizajn: Marija Gebert
©Fotografija: Aysenur Kursun

Likovna kolonija

Zelena Europa

1.4.2023. u 16:00 sati
Centar za mlade Krapinsko-zagorske županije
(Trg svete Jelene 6, Zabok)

Prijaviti se možeš do 29.3.2023. putem prijavnice.

Dođi i pokaži nam što za tebe znači zelena Europa, a mi ćemo ti osigurati da svoje ideje možeš prenijeti na platno.

Tehnika koju ćemo koristiti biti će akril na platnu.

Ovaj plakat izrađen je uz financijsku podršku Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade. Sadržaj plakata u isključivoj je odgovornosti Mreže udruga Zagor i ni pod kojim se uvjetima ne može smatrati kao odraz Središnjeg državnog ureda.

Čuvarice vremena

“Povijest se često percipira kao dosadna, a mi smo htjele pokazati da to nije istina. Povijest je zanimljivija od bilo kojeg romana i ljudska mašta ne može izmisliti nešto tako ludo i nevjerojatno kao što su istinite povijesne priče.” M.P.

1. Could you introduce yourself? I can see your success and influence on many important issues, I would like to get to know you from your point of view.

IVANA: Čuvarice vremena su grupa zaljubljenica u povijest koja široj publici nastoji približiti manje poznate sudbine ljudi bez obzira na njihov društveni položaj ili “zloglasnost”. To činimo kroz niz rubrika u kojima prikazujemo teme vezane uz povijesnu svakodnevicu, žensku povijest, umjetnost, književnost, sport, zabavu, znanost i politiku.

ANA: Za nas povijest nije samo niz godina, događaja, političkih odluka i osoba koje treba memorirati, onako kako se često prezentira u obrazovnom procesu, nego niz ljudskih sudbina, ljudskih života, nekih poznatih, a nekih manje poznatih, koji su utjecali na oblikovanje povijesti i svijeta koji danas znamo.

MARTINA H. V.: Naša ekipa sastoji se trenutno od 6 članica: Nede Novosel, Ivane Kuhar, Martine Piškor, Ane Zbiljski, Đurđice Vitković i Martine Hukavec Vlašić.

2. Can you tell us a bit about the history and mission of Čuvarice vremena, and how you came up with the idea to start this organization?

IVANA: Većinom smo se upoznale preko aktivnosti vezanih uz Memorijalni stan Marije Jurić Zagorke, a okupile smo se za vrijeme lockdowna. Čuvarice su postale naš odgovor na pandemijsku otuđenost te pokušaj okupljanja radi očuvanja zdravog razuma koji nas je do danas održao.

NEDA: Da, sve nas je zapravo okupila Zagorka, sve smo se njezinim životom, radom, romanima bavile više ili manje, a naše je ljepilo i Ana. Ona nam je isprva svima bila poveznica i potaknula nas da sve ono čime se inače volimo baviti ne ostane samo za nas, nego da u obliku kratkih objava dijelimo s drugima koje bi ovakvo što moglo zanimati. Tako je nastao facebook i instagram profil Čuvarica. Budući da nam je uskoro treći rođendan, kroz ovo smo vrijeme, putem (zbog privatnih obaveza) izgubile dvije Čuvarice, ali su nam se pridružile i dvije nove. I sve imamo osjećaj kao da se znamo već dugo.

ĐURĐICA: Volimo reći da je misija Čuvarica vremena otkrivanje nepoznate i manje poznate povijesti s naglaskom na žensku povijest te njezina prezentacija javnosti.

MARTINA P.: Povijest se često percipira kao dosadna, a mi smo htjele pokazati da to nije istina. Povijest je zanimljivija od bilo kojeg romana i ljudska mašta ne može izmisliti nešto tako ludo i nevjerojatno kao što su istinite povijesne priče. Kroz godine smo stekle zaista mnogo znanja, te smo našu percepciju povijesti i ono što znamo htjele podijeliti s drugima.

3. How does Čuvarice vremena go about researching historical oddities, and what are some of the most interesting discoveries you've made?

MARTINA H. V.: Istražujemo preko hrpetine knjiga kojima smo opremile svoje privatne knjižnice i za koje gotovo više nema mjesta, istražujemo kroz periodiku, preko

internetskih izvora, članaka, radova stranih i domaćih i sl. Posjećujemo i događanja poput predavanja, izložbi i slično na kojima uvijek saznamo nešto novo.

MARTINA P.: Obično si prvo odredimo temu tjedna, pa kroz brainstorming dođemo do ideja za pojedine dane. Svaka od nas vrsna je u određenom području, te tako ideje pršte same od sebe, jer je neka nešto negdje pročitala, čula, gledala, ili se prisjetimo predavanja s fakulteta. Onda kreće daljnje istraživanje. Uvijek se iznova iznenadimo koliko su žene zapostavljene i zaboravljene. Iako pišemo i o poznatim ženama u svijetu, trudimo se što više osvijetliti živote žena u Hrvatskoj, o kojima se i dalje jako malo zna i piše. Pisale smo tako o prvoj ženi koja je kod nas položila vozački ispit, Almi pl. Ballej, a za kojom su njezini suvremenici s omalovažavanjem vikali “bježite, ide vještica Alma!” kada god bi se vozila u svom autu. Tu su i hrvatske vladarice iz doba narodnih vladara, prije ulaska u uniju s Ugarskom, o kojima postoji jako malo zapisa, tu i tamo neki nadgrobni spomenik, kameni ulomak, upis njenog imena u knjizi hodočasnika. Zanimljiva nam je bila i jedna Dubrovkinja iz 16. stoljeća, Marija Gundulić Gučetić, koja je u knjizi svog supruga objavila tekst (pod svojim imenom) u kojem proziva svoje sugrađane za lažni moral i mizoginiju, te se zalaže za ravnopravnost. Nije to mala stvar, napisati takav tekst u vremenu kada žene nisu imale nikakvih prava.

ĐURĐICA: Budući da se za sve tematske cikluse i teme unutar njih dogovaramo zajedno, definitivno se međusobno inspiriramo i kroz

zajednički rad otkrivamo nove povijesne poslastice. Svaka od nas ima svoje interese, ali kroz zajednički rad na temama uspijevamo izvući najbolje jedna od druge. Kako je već Martina spomenula, naši privatni i poslovni životi ispunjeni su s puno knjiga, periodika, članaka i sl., a svaka od nas ima svoj modus operandi kada se radi o istraživanju teme o kojoj piše. Ipak, čini mi se da nam je svima zajedničko da se previše uživimo u svoja istraživanja jer smo znatiželjne po prirodi i zbilja volimo ovo čime se bavimo, kao što i volimo dijeliti spoznaje naših istraživanja s drugima. Što se tiče do sad obrađenih tema, teško je izdvojiti najzanimljivije, ali ona koja mi je svakako ostala urezana u sjećanje je tekst o gospođi Krafni, odnosno o Čaciliji Krapf i legendi o tome kako je krafna nastala.

ANA: Osim navedenog, meni je ostao u sjećanju tjedan eponima, kada smo zapravo pisale o tome odakle neke riječi, koje danas svakodnevno koristimo potječu. Na primjer, Bluetooth je dobio ime po danskom kralju Haraldu Bluetoothu iz 10. stoljeća, a njegov logo je je nastao spajanjem dvije skandinavske rune, slova H i slova B. Iako se planiralo dati proizvodu neko cool tehnološko ime nakon faze testiranja, naziv Bluetooth zaživio je toliko brzo među korisnicima da više nije imalo smisla mijenjati ga.

NEDA: Luda je priča i o nastanku riječi panika, koja svoje podrijetlo vuče od grčkog boga Pana, koji je izazivao paniku zbog svog izgleda (kozje noge, uši i rogovi, dlakavo čovjekoliko tijelo). Pa je prema mitovima preplašio i svoju majku kada ga je rodila, a priče su išle i do toga da bi plašio usamljene putnike, te bi znao biti prilično opasan ako bi ga se probudilo.

IVANA: Bilo je tu i različitih ludih izuma tijekom 20. stoljeća poput sprave koja je oblikovala nos (zvala se nose sharper) za "brzu, trajnu i bezbolnu korekciju nosa". Našlo se

tu i pomagalo koje je trebalo svojim korisnicima stvoriti rupice na obrazima (kad se nasmiju), ali i kavez za zračenje djeteta, koji bi se stavio na prozor i omogućavao da djeca koja su živjela u zgradama bez dvorišta, mogu provesti vrijeme na suncu i zraku.

4. Marija Jurić Zagorka was a prominent Croatian author and feminist who lived in the late 19th and early 20th centuries. How has her work influenced Čuvarice vremena, and what do you think her legacy is for women's rights in Croatia and beyond?

MARTINA H.: Kao što smo već spomenule, Zagorka nas je spojila, bez nje se ne bismo upoznale i danas Čuvarice vremena ne bi postojale. Gotovo sve smo Zagorku čitale, a dosta nas se i bavilo njezinim životom i radom.

NEDA: Smatramo Zagorku fenomenom, ne samo zbog njezina doprinosa književnosti (koji je često devaloriziran od kritičara, ali nažalost i nje osobno) koji je nesumnjivo velik i važan za daljnje proučavanje i interpretacije, nego upravo zbog njezina aktivizma, feminizma, društvenog i političkog angažmana. Treba ponavljati više puta da se Zagorka bavila ženskim radničkim pravima u vrijeme kada se rijetko tko bavio ženskim ljudskim pravima uopće, tako da ona organizira prvu žensku sindikalnu organizaciju na ovim prostorima, nazvanu "Kolo radnih žena" u kojoj okuplja četrdestak radnica, kako sama kaže, iz tiskare, tvornice duhana i kože, učiteljice i dr. Naravno da je protuzakonito bilo osnivati takvo društvo, ali su se one i po zabrani nastavile nalaziti po njihovim kućama, stanovima i raspravlјati, ali i aktivistički djelovati.

ĐURĐICA: Zagorka je i prva hrvatska profesionalna novinarka, politička novinarka, parlamentarna izvjestiteljica i zapravo žena s terena.

Da bi mogla prisustvovati demonstracija protiv bana Khuen-Hedervaryja u vrijeme Austro-Ugarske i nametane mađarizacije i germanizacije, Zagorka se preoblačila i maksirala u muškarca, jer se tako mogla sigurnije kretati. Bio je to jedini način da žena djeluje u muškom javnom prostoru. Naime, sloboda kretanja žena bila ograničena, uglavnom promenadno i u pratnji muškarca s kojim je u užem srodstvu ili guvernante, dadilje ili udane žene, a izlazak iz okvira ili bilo kakvo "neženstveno" djelovanje kažnjavano je marginalizacijom i isključenjem iz "uglednog društva". U svojim novinskim tekstovima, a posebno u romanima, Zagorka često progovara o ovim pitanjima. Njezine junakinje služe kao uzor ženama, kao poziv na buđenje, poziv na borbu za ravnopravnost, za pravednije društvo. Ona osnažuje i žene i muškarce da odbace društveno nametnute uloge

i ravnopravno nastupaju na privatnoj i javnoj pozornici života slijedeći ideale za koje vrijedi živjeti i boriti se.

ANA: S obzirom da se mi bavimo povijesnim istraživanjima, moram definitivno spomenuti i Zagorkin rad na povijesnim dokumentima, u arhivima za svaki svoj roman. Ona je također željela obrazovati hrvatsko stanovništvo o vlastitoj povijesti, o vlastitoj kulturi, a pritom uvijek naglašavajući i važnost žena u toj istoj povijesti, koja ih često zaobilazi i zaboravlja. Koliko je Zagorka bitna, ne samo nama nego i mnogim svojim čitateljima i obožavateljima, svjedoči i činjenica da kada govorimo o njoj često je nazivamo "našom Zagorkom". Rijetko se događa da neka osoba, kako za svog života, tako i nakon smrti ima toliko bitno mjesto u životu toliko ljudi da uz nju vežu tolike emocije, da je smatraju svojom.

MARTINA P.: Zagorka, osim što je

bila apsolutno genijalna novinarka, najčitanija hrvatska književnica i aktivistkinja, jednostavno je bila ispred svog vremena. Na "svoje" bi došla tek danas. Njezin život i borba bili su inspiracija za generacije žena, a inspiracija su i za nas danas.

IVANA: Marija Jurić Zagorka predstavlja naš kamen temeljac. Osobno sam svoja prva povijesna istraživanja temeljila na njezinim djelima i otuda nastavila dalje. Za mene sve počinje i završava s Marijom Jurić Zagorkom.

5. In what ways do you think that Čuvarice vremena can help to preserve and promote cultural heritage, both in Croatia and internationally?

ĐURĐICA: Ponekad nam se čini da se povijest svodi na učenje godina, imena i ratova što nerijetko utječe na motivaciju ljudi da se dodatno informiraju i razvijaju svoje inter-

©Foto: Vintage Photo Souvenir 2

ese tom pogledu. Čuvarice vremena svojim radom nastoje približiti povijest i kulturnu baštinu široj publici te pokazati kako u našoj prošlosti postoji nešto interesantno za svakoga. Trudimo se prezentirati manje poznate teme i to na način na koji će ljude navesti da požele saznati više. Društvene mreže su se po ovom pitanju pokazale kao vrlo koristan alat koji nam omogućuje da atraktivno prezentiramo povijesne zanimljivosti i to na način koji omogućava njihovu dostupnost široj i diverzificiranoj publici. Navedeno nam omogućuje podizanje svijesti o važnosti očuvanja kulturne baštine, ali i spoznaje odakle dolazimo. Poseban nam je gušt kada nam se jave ljudi koji kažu da inače ne vole povijest, ali da rado prate Čuvarice jer su im objave vrlo zanimljive.

MARTINA H. V: Nacionalna povijest često je jednostrana i postoje neki mitovi i diskursi u koje se ne dira. Mi pokušavamo sve sagledati objektivno, pa često donosimo i neka u javnom diskursu neuobičajena promišljanja o događajima i osobama važnim za nacionalnu povijest. Također, slavenska mitologija kojoj Hrvatska “pripada” zaista je neistražena i nije toliko poznata domaćoj javnosti. Ovdje nastupamo mi, da ljudima približimo jednu nevjerojatnu kulturu kojoj su naši preci pripadali.

6. How do you see the role of women in organizations like Čuvarice vremena, and what do you think can be done to encourage more women to get involved in historical research and activism? How do you see the intersection between historical research and women's rights activism, and how does Čuvarice Vremena strive to incorporate both into its work?

MARTINA P.: Čuvarice vremena čine isključivo žene, i ta platforma je naše sigurno mjesto putem kojeg živimo dio svojih profesionalnih

snova. Ženska ekipa koja najčešće piše o ženskoj povijesti, povijesti svakodnevice i kulturnoj povijesti, odnosno “neozbiljnoj” povijesti. Povijest žena je povijest nevidljivih i potlačenih, a mi smo ovdje da je konačno predstavimo široj publici. Kroz istraživanja smo otkrile nevjerojatne žene koje su na razne načine mijenjale povijest, te njihova borba protiv tadašnjeg društva (a žene koje imamo zabilježene u povijesti najčešće su zabilježene jer su buntovnice i radile su nešto za to doba neuobičajeno) inspirira i nas danas da se borimo za bolje društvo.

ĐURĐICA: Od samih svojih početaka Čuvarice skrbe i s posebnom ljubavlju obrađuju teme iz ženske povijesti kako unutar rubrike Vještice i svetice tako i kroz sve ostale rubrike. Želimo prikazati povijest koja je puno više od one koju su ispisali muškarci, a na koju se i dalje ne obraća dovoljno pozornosti. Štoviše, ni na fakultetima nema puno kolegija koji se bave isključivo poviješću žena. Primjerice, dok postoje mnogi predmeti koji se fokusiraju na rad i djelo književnika, kolegiji koji bi se fokusirali na književnice vrlo će rijetko biti odobreni, posebice ako kolegij nosi njezino ime. Kroz naš rad nastojimo informirati ljude o načinima na koje su žene živjele, preživljavale i oponirale društvu i sustavima u kojem su se nalazile. Još važnije, nastojimo probuditi trajni interes za beskrajno fascinantnu temu ženske povijesti. Razumijevanje ženske povijesti je neodvojivo povezano s borbom za ženska prava iz više razloga. Poznavanje naše povijesti ukazuje nam na korijene i dugotrajnost štetnih društvenih obrazaca koji se ponavljaju sve do našeg vremena, ukazuje nam na načine otpora i borbe naših prethodnica, ali i inspirira nas da nastavimo s radom koji su one započele kako bismo onima koje dolaze ostavile pravednije i ravnopravnije društvo.

ANA: Još jedna bitna stvar nam je da humaniziramo povijest i po. Kao

što smo već spomenule, povijest su pisali i stvarali ljudi, osobe od krvi i mesa. Nekima znamo ime, nekima ne znamo, ali svatko od njih imao je svoj život, svoje probleme, svoju sreću, tugu, bol. Svatko od njih bio je osoba, kao i mi, a ne samo ime i prezime, ili još češće, samo broj (kada govorimo o žrtvama rata, bolesti, progona, poreznih obveznika i sl.). Kada pak govorimo o poznatim osobama, često prevladava crno-bijeli način prikazivanja i pogled na povijest iz današnje perspektive, što može potaknuti, ali i, nažalost, potiče netoleranciju i nerazumijevanje.

7. What has been the biggest challenge that Čuvarice vremena has faced since its founding, and how did you overcome it?

IVANA: Iz moje perspektive, najveći izazov za našu grupicu je logističke prirode. Teško je uskladiti poslovne i obiteljske obveze s malo preostalog slobodnog vremena.

MARTINA P.: Mi smo prije svega žene koje vole povijest i ovo sve radimo volonterski. Ljubav i reakcije naših čitatelja/pratitelja jedina su nam plaća, ali to je zaista velika plaća. Sve vodimo svoje užurbane i zaposlene živote, tu su i obiteljske obaveze tako da često nemamo vremena za sve što bismo htjele. Nema smisla lagati, i u ovom kolektivu ima nervoze i ponekog neslaganja (iako vrlo, vrlo rijetko), često nam je ovo i stres. Ali taj gušt kada smo prešle na dvoznamenkasti broj lajkova, kada nas poprati nama neka važna institucija ili osoba, kada dobijemo pohvale za svoj rad (nedavno mi je jedan momak rekao kako su Čuvarice jedna od dvije stvari koje redovito prati na društvenim mrežama, a za sve ostalo je ugasio obavijesti), i sada kada smo na Facebooku stigle do 1000 pratitelja, sva muka, žrtva privatnog života i poneka frustracija se isplate.

8. Finally, what are your hopes for the future of Čuvarice Vremena, and what do you think the organization's legacy will be? What are some of the upcoming projects or events that Čuvarice Vremena is working on, and how can people get involved or support your work?

MARTINA H. V.: Nadam se da ćemo uskoro postati udruga jer na tome i radimo te da ćemo kao udruga proširiti svoje članstvo u smislu okupljanja žena s istim ili barem sličnim interesima, organizirati skupove, tribine, izložbe, predavanja, tematske večeri i sl., imati svoj stalan prostor i od svega toga nekako

zarađivati. Osobno, da se to dogodi, odmah bi dala otkaz na poslu.

NEDA: Reklo nam je više ljudi koji nas prate da bi bilo dobro da napravimo neku publikaciju jer imamo puno odličnoga sadržaja za kojega je šteta do ostane samo na društvenim mrežama. Tako da bismo voljele i to u budućnosti, a nedavno smo krenule s našom prvom turom vezanom, naravno, za Zagorku, ali prvenstveno za lokacije na kojima ljudima prenosimo segmente njezina života i rada u Donjem gradu baš zato što ju svi više smještamo u Gornji. Za termine ture popratite nas na društvenim mrežama.

ANA: U međuvremenu smo, kao što je Martina i spomenula, u procesu osnivanja

udruge, kreiranja web stranice, smišljanja i planiranja potencijalne izložbe, a vidjet ćemo kuda nas trud i rad oko Čuvarica i život još odnese. Ovom prilikom pozivamo sve koji bi htjeli s nama podijeliti neku zanimljivost iz svoje lokalne zajednice, nešto što nije općepoznato, da nam se jave u inbox (ili mailom) ili pak ako bi htjeli da se pozabavimo određenom temom u našem rasporedu kroz godinu, slobodno se javite.

IVANA: Nade za budućnost... da ostanemo na okupu i korak po korak ostvarimo zacrtane ciljeve vezane uz podizanje mrežne stranice, pronalaženja prostora za okupljanje i daljnje djelovanje.

ĐURĐICA: Osim svega što su cure već navele, nadam se da će nas razvoj Čuvarica odvesti i na put koji će nam omogućiti provođenje aktivnosti s raznim dobnim skupinama, od onih najmlađih do najstarijih kako bismo mogle poticati interes za cjeloživotno učenje o povijesti i kulturi te pokazati da povijest može biti itekako zanimljiva.

MARTINA P.: Da se nadovežem na cure, imamo zaista puno planova.

Ova uskoro treća godina nam je ključna i kritična, jer iz nekih svojih uhodanih staza, odnosno društvenih mreža proširujemo svoju "djelatnost". Svjesne smo da smo si zadale puno posla, ali ovo je doslovce sad ili nikad moment. Imamo pregršt ideja, imamo elana, vremena nešto manje, a ljubavi prema ovome što radimo najviše. I ljudi su to konačno osjetili. Pratite nas na društvenim mrežama, spremamo puno toga novog i jedva čekamo vidjeti gdje će nas ovaj put odvesti!

©Autorice teksta: Neda Novosel, Ivana Kuhar, Martina Piškor, Ana Zbiljski, Đurđica Vitković, Martina Hukavec Vlašić
 ©Dizajn: Marija Gebert
 ©Intervju: Aysenur Kursun
 ©Vizuali: Nilesch Birhade, Vecteezy.com

MOVIE CORNER

F E M M E F I L M

Ajš- Persepolis

Unknown- Pippi Langstrum

Pablo- The Day I Became a Woman

Gülsüm- Jeanne Dielma

EQUAL MEANS EQUAL

I wanted to write about this topic, just to be clear and show my perspective. This issue is important to me. I see a lot of people who don't understand what feminism means. It's important because we need to be together if we want to win our rights. But at the same time, I don't feel strong enough to explain this situation. To tell the truth, I believe deeply in gender equality, and when you believe so much in something, it can make you sensitive inside.

While it is important to address misunderstandings about feminism, failure to understand the diverse perspectives and goals of the movement can result in a loss to address critical issues related to gender-based oppression and inequality, and limit progress toward creating a more equitable and just society for all.

We can start by trying to understand Feminism. I would like to give some theoretical details about this approach. How the idea of feminism starts, how it changes and takes shape, we need to see the whole process.

First-wave feminism refers to the feminist movement that emerged in the late 19th and early 20th centuries, which focused primarily on women's suffrage (the right to vote) and political equality. First-wave feminists advocated for legal and political reforms that would grant women the same rights and opportunities as men. They also worked to challenge the traditional gender roles that limited women's oppor-

tunities and perpetuated gender-based discrimination.

Second-wave feminism emerged in the 1960s and 1970s and was characterized by a focus on social and cultural issues, as well as greater diversity within the feminist movement. Second-wave feminists advocated for reproductive rights, equal pay for equal work, and an end to gender-based violence and discrimination. They also challenged traditional notions of femininity and masculinity and called for greater representation of women in all areas of society.

Third-wave feminism emerged in the 1990s and focused on issues of identity, diversity, and intersectionality. Third-wave feminists sought to broaden the feminist movement to include women from diverse backgrounds and experiences, including women of color, LGBTQ+ individuals, and people with disabilities. They also emphasized the importance of individual agency and choice in challenging gender-based inequalities.

It's worth noting that these waves of feminism are not necessarily distinct or separate from one another, and there are ongoing debates with-

A woman with a long, thick, dark brown braid, wearing a light blue button-down shirt, seen from the back. The braid is the central focus of the image, extending from the top left towards the bottom right.

in the feminist movement about the best approaches to achieving gender equality. Nonetheless, the waves of feminism provide a helpful framework for understanding the historical and ideological development of the feminist movement.

On the other hand, there are some important terms about feminism to know what we are talking about.

Gender equality: Feminists believe that men and women should have equal rights and opportunities in all areas of life, including politics, education, employment, and personal relationships. Feminists argue that gender-based discrimination, stereotypes, and violence are all barriers to achieving gender equality.

Intersectionality: Feminists recognize that gender intersects with other aspects of identity, such as race, class, sexuality, and ability, to shape individuals' experiences of oppression and privilege. Intersectionality emphasizes the importance of considering multiple and overlapping forms of oppression when advocating for social justice.

Critique of patriarchy: Feminists critique patriarchal systems of power and domination, which are rooted in traditional gender roles that give men power and control over women. Feminists argue that patriarchy harms both women and men and perpetuates gender-based inequalities.

Empowerment: Feminists seek to

empower women and marginalized groups by advocating for their rights and providing them with the tools and resources they need to thrive. This may involve creating safe spaces for women, supporting women's economic independence, and promoting women's leadership roles in all areas of society.

Solidarity: Feminists believe in the importance of building solidarity among women and marginalized groups to challenge systems of oppression and work towards a more just and equitable society. This involves listening to and amplifying the voices of those who have been historically marginalized and advocating for their rights alongside one another.

Ecofeminism: A feminist perspective that emphasizes the interconnections between the oppression of women and the exploitation of the natural environment. Ecofeminism recognizes that the systems of power that perpetuate gender-based oppression are also responsible for environmental destruction and ecological harm.

So how come feminism gets misconstrued?

Misunderstandings about feminism are common and often stem from a lack of education and societal conditioning. One common misconception is that feminism is about female superiority or that feminists hate men. However, this is far from the truth. Feminism is about gender equality and the belief that all individuals should have the same rights and opportunities, regardless of their gender.

Another misunderstanding is the idea that feminism is no longer necessary in modern society. While significant progress has been made in terms of women's rights, gender in-

equality and discrimination still exist in many areas of society. Women continue to face challenges in areas such as the workplace, politics, and healthcare. Feminism is still necessary to address these issues and to ensure that everyone has equal opportunities and rights.

The patriarchal effect is another concept that is often misunderstood. Patriarchy is a system of social organization in which men hold power and dominate in various aspects of society, such as politics, business, and culture. The patriarchal effect refers to the ways in which patriarchal systems have a negative impact on everyone, including men. Patriarchal systems limit men's emotional expression, restrict their roles in caregiving, and perpetuate harmful stereotypes about masculinity. Feminism seeks to challenge and dismantle these systems to create a more equitable society for all individuals.

It's important to recognize these misunderstandings and work to educate others about the true goals and values of feminism. By understanding the ways in which gender inequality and discrimination continue to impact society, we can work towards a more just and equitable world for everyone.

Feminism is a monolithic movement with a single agenda: Feminism is a diverse movement with many different perspectives and goals. While all forms of feminism share a commitment to gender equality, there are many different approaches to achieving this goal, and feminists may have different priorities and beliefs about how to best address gender-based inequalities.

Feminists are all the same: Feminists come from a variety of backgrounds and have diverse experiences and perspectives. Not all feminists share the same beliefs or priorities, and

there is room for debate and disagreement within the feminist movement.

Feminism is only concerned with issues that affect women in wealthy countries: Feminism seeks to address gender-based inequalities and discrimination on a global scale, including issues such as child marriage, female genital mutilation, and access to education and healthcare for women in developing countries. Feminism recognizes that gender-based oppression and inequality are universal issues that must be addressed on a global scale.

Can we use gender equality instead of feminism?

Gender equality is the goal of achieving fairness and equal treatment for individuals of all genders. It encompasses issues related to social, economic, and political rights, as well as access to education, healthcare, and other opportunities.

Feminism is a social and political movement that seeks to achieve gender equality and dismantle patriarchal systems of power and oppression. Feminism aims to promote the rights and interests of women, as well as other marginalized groups, and to create a more just and equitable society for everyone.

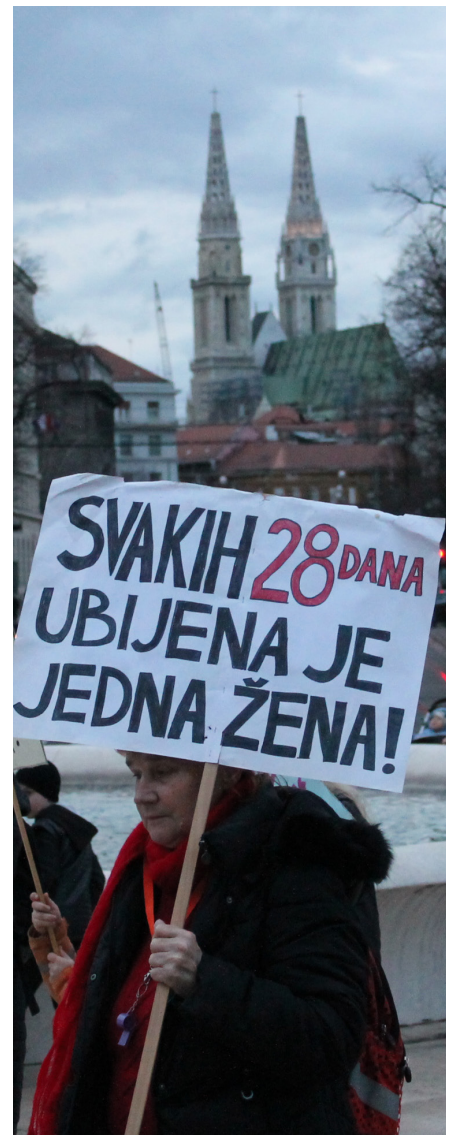
Both terms are closely related and share the goal of creating a world where all individuals, regardless of their gender, have the same rights and opportunities. So, you can use either or both terms in discussing the topic.

By understanding the history and goals of the feminist movement, we can recognize the ways in which gender-based oppression intersects with other forms of oppression, such as racism, ableism, and homophobia. This understanding can lead

to greater awareness of the ways in which gender-based discrimination affects all areas of life, from the workplace to the home, and can inform efforts to create a more equitable and just society for all. Furthermore, understanding feminism can help promote gender equality by providing a basis for advocating for policies and practices that promote gender equity, such as equal pay for equal work, access to reproductive healthcare, and protections against gender-based violence.

Dignity, respect, and justice for all!

©Autor: aysenur Kursun
©Dizajn: Marija Gebert
©Fotografije: Pixabay.com; Aysenur Kursun

THE TOP 5 WOMAN RIGHTS SONGS

1. "Respect" by Aretha Franklin

2. "Man! I Feel Like A Woman" by Shania Twain

3. "Ain't Your Mama" by Jennifer Lopez

4. "Flowers" by Miley Cyrus

5. "Kings & Queens" by Ava Max

DOST.DOBAR SCANNER

Gathering

MLA-DOST.
DOBRO

Join us for a fun and
creative gathering!
Are you interested in
our magazine?

- Talking about our Magazine
- Share your interest
- Meet new people
- Analog Photography/ Collage

27. ožujka 2023.

u 17:00 sati

Centar za mlade KZZ (Trg

svete Jelene 6, Zabok)

Applying for the meeting,
please fill out the form:

MREŽA
UDRUGA
ZAGOR

EUROPEAN
SOLIDARITY
CORPS
CENTAR ZA MLADE KZZ

AGENCIJA ZA
Mogućnosti i
PROGRAME EU
MLA-
DOST.
DOBRO

Tri skice životnih i pjesničkih uzora

*Prodisat ću. Kao šuma, kao stablo
kojem gule koru. (Tea Benčić Rimay:
Preboljet ću te)*

Na posljednjoj plesnoj radionici osjećala sam se kao drvo, kao da smo svi plesači dio prostrane, zelene šume koja zaneseno širi svoje grane. Dok bih plesala, sjećanje mi je neprestano prizivalo rečenicu: *Prodisat ću. Kao šuma...* Nakon što smo završili s plesom i sjeli na pod, kao što to obično radimo da bismo izmijenili iskustva, podijelila sam tu misao s ostatkom grupe, napomenuvši pritom kako je to citat jedne od mojih najdražih pjesnikinja. Kada sam objasnila da je riječ o autorici Tei Benčić Rimay, dvije su mi se plesačice zapanjeno obratile kazavši da je spomenuta spisateljica bila njihova profesorica u srednjoj školi te da im je značajno promijenila život. *Ona me spasila kada mi je bilo najgore u tinejdžerskim danima*, kazala je jedna. Sve tri bile smo osupnute spoznajom da u sebi i danas nosimo dio prekrasne osobe i spisateljice te da njene riječi i danas uvelike obilježavaju, upotpunjuju naš život.

Za Teu Benčić Rimay (1956. – 2009.) može se reći da je opskurna hrvatska autorica dvadesetoga stoljeća, koja se bavila manje popularnom književnom formom – pjesmom u prozi. Autoricu danas slavimo upravo jednom književnom nagradom koja se dodjeljuje za stvaralaštvo pjesme u prozi, no zapravo se Benčić Rimay rijetko spominje u književnom kanonu ili školskom kurikulumu. Citat koji mi se upisao u najsitnije atome bića dolazi iz knjige *Sipine kosti*, a dio je pjesme *Preboljet ću te* koja se sugestivno bavi odsutnošću ljubljenoga i pokušajem da se bol gubitka prevlada, i to, moglo bi se reći, kroz pisanje samo. Štoviše, cijela

knjiga tematizira ljubav, odnosno rekonstrukciju ljubavnoga odnosa, na jedan vrlo osoban, a istovremeno univerzalan način. Knjiga je to koja pulsira strašću i ljudskom ranjivošću te je uvijek rado preporučujem kada govorimo o hrvatskom pjesništvu. Tea Benčić Rimay za mene je nezaobilazna lektira, ali i autorica čije su me pjesme, posebice spomenuta *Preboljet ću te*, zaista 'spasile' u trenucima najveće tuge ljubavnoga rastanka.

*Tijelo je voćnjak. Tijelo se sklanja.
Tijelo se gura. Tijelo se ozlijeđi. Tijelo
ustaje. Prazni se. Naraste. Tijelo grli.
Tijelo nosi. (Dorta Jagić, Tijelo)*

Kada razmišljam o autoricama koje su mi na neki način promijenile životnu perspektivu, moram spomenuti i našu pjesnikinju Dortu Jagić (1974.). Riječ je o nešto poznatijoj autorici koju danas vole i čitatelji i kritičari, a koja je za svoje pjesništvo višestruko nagrađivana. Međutim, mene je pak najviše očarala svojom knjigom kratkih priča *Kičma*, koju sam slučajno odabrala za pisanje seminara tijekom studija književnosti. Ta mala, no vrlo posebna knjiga možda je teže čitljiva zbog guste metaforike i mnogih tekstualnih slojeva, no posebno je zanimljiva zato što se bavi odnosom ženskoga subjekta prema vlastitome tijelu. Naime, Jagić me nagnala da promislim o tijelu na jedan drugačiji način, da shvatim kako tijelo u isto vrijeme mogu promatrati kao dio sebe, ali i kao nešto što se nalazi izvan subjekta, kao objekt. Iz toga promatranja proizlaze shvaćanja tijela kao subjekta (jesmo tijelo), objekta (imamo tijelo) te kao procesa i performativnosti (postajemo tijelo), što je danas predmet mnogih multidisciplinarnih istraživanja tijela. *Kič-*

ma zapravo predstavlja metonimiju tereta ženskoga tijela, ali i različite mogućnosti te fluidan prostor tijela, postavljajući pitanje o budućnosti koja se temelji na svijesti o ženskome tijelu i povezanosti ženske zajednice. Riječ je o knjizi koju bih preporučila svim čitateljicama, a posebice onima koje zanima pisanje poezije, jer je riječ o zaista inspirativnom, poticajnom štivu.

*išla kroz šumu išla i sve zaboravila /
išla išla išla šuma šuma šuma šuma
/ zaboravila zaboravite zaboravila
(Anka Žagar: išla kroz šumu i sve
zaboravila)*

Treća autorica koju nikako ne smijem zaobići kada govorim o najdražim hrvatskim književnicama svakako je Anka Žagar (1954.). Riječ je o pjesnikinji koja je odrasla u Gorskom kotaru okružena šumom, planinom i rijekom, mirom prirode i nepresušnim vrelom motiva koje pretače u svoje pjesme. Ono što je najvažnije spomenuti kod pjesništva Anke Žagar jest to da je ona jedna od naših prvih pjesnika koji su se bavili granicama našega jezika (i svijeta) te pritom potraživali i osmišljavali vlastiti, specifičan jezični svijet. Na taj je način autorica kroz poeziju obnovila gramatičke, sintaktičke, semantičke i leksičke potencijale hrvatskoga jezika te nas uspjela začuditi neobičnim i neočekivanim stihovima poput: *Kupa / podmetnut ću dlan / samo još jednom te spavati i teći*. Također, Žagar je zanimljiva i kao osoba koja se na našoj suvremenoj sceni ističe izbjegavanjem medijske pozornosti, što je svojevrsna protuteža važnosti koju pridaje samom pjesničkom stvaranju, od kojega sve počinje i gdje sve završava. Naime, ono što učimo od Žagar jest da je utočište moguće pronaći u prirodi, kao i da

uvijek postoji prostor za igru i osmišljavanje vlastitoga (umjetničkoga) svijeta.

* * * *

Neke rečenice ili stihove nikada ne zaboravljamo, i oni postaju dijelom našega identiteta. Prate nas kroz one važne i manje važne situacije, dodaju boju svijetu oko nas, našim odnosima i našim emocijama. Zbog toga je čitanje važno, ne samo zato što donosi utjehu, utočište ili inspiraciju, nego i zato što može promijeniti naš pogled na svijet te nam otkriti novu perspektivu. Tea Benčić Rimay tako je mnogima promijenila život i kao autorica i kao profesorica hrvatskog jezika, a njen tankočutan pjesnički rukopis čitala sam kada sam u riječima tražila utjehu i snagu. Knjiga priča *Kičma* Dorte Jagić oblikovala je moje poimanje tijela i pisanja, dok me poezija Anke Žagar naučila da možemo stvoriti vlastiti mikrokozmos, kako u umjetnosti, tako i u stvarnome životu.

TOGETHER WE RISE DIVIDED WE FALL

Doga Rojda -Asturias, Spain

Gülsüm- València, Spain

Zagreb

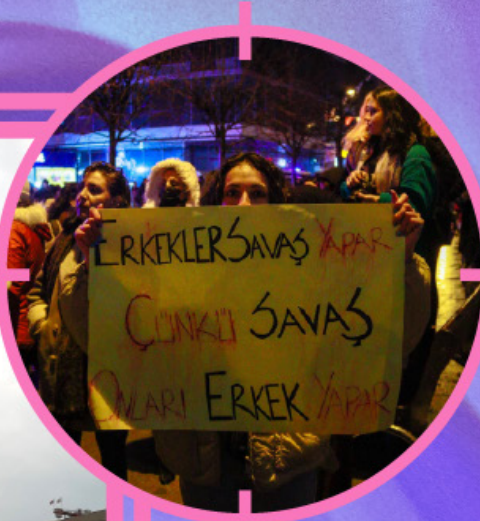

Gizem- Izmir, Turkey

International Women's Day

"I was very excited to go to the 8 March march in Lyon. While I was in a country I didn't know very well, I deeply felt the hope and solidarity that I actually know very well. It is always inspiring to see that feminism is far beyond countries, languages and nations. We know that women's solidarity keeps us stronger, we are strong when we are together"
Pernur, Lyon

Evin- Istanbul, Turkey

Paula-Guayaquil, Ecuador

Zagreb

do you hear?

by: Doga Rojda Koldas

quiet...

I hear them

their voices, screams

coming from under the ground

if you stop talking, start listening

you can hear their screams too

it is not that scary

even a bit magical

once you hear it

and sense the harmony between them

you will wish them to continue

to keep their chaotic choir on

singing and wailing

the rhythm might spring

or fall sometimes

but the songs will always carry

joy and anger

at the same time

if you listen carefully enough

you can discover the roots

in the soil

in the gust

in the blue

in every step you take

you can hear them

if you want to know their reasons

you might ask

but they only answer the screams

because only they can express

the harm and the lost

and when you raise your voice

to join them

you will understand a secret

that is earth and women

screaming together

they are sharing

the pain and the solidarity

resembling each other

to embrace their struggle

you can share your screams

and till all the universe

comprehend their song

we have to silence others

especially the voices of war

oppression and violence

only then we will be able to

rest and enjoy living

together